

THE WORLD
BANK

УКРАЇНА ЕКОНОМІЧНИЙ ОГЛЯД

7 квітня 2009 року

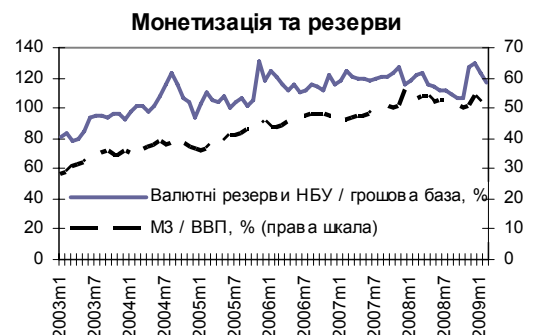
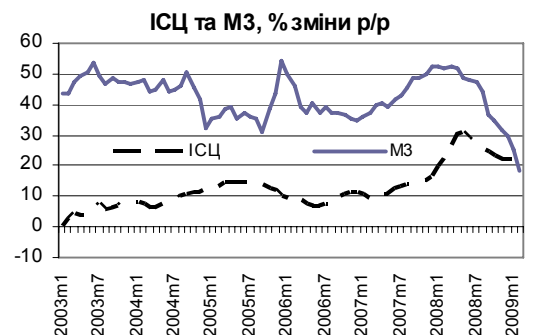
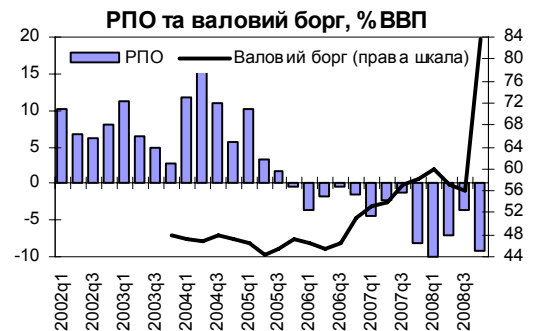
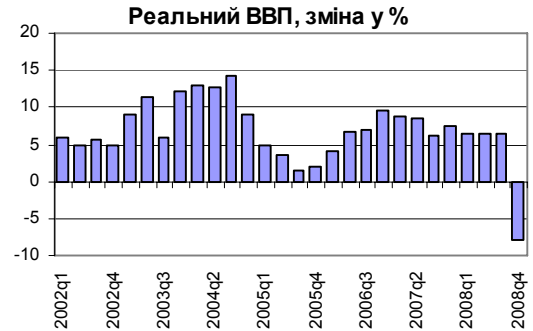
- **Глобальне економічне середовище далі погіршилося, зумовлюючи ще більше падіння в Україні**
- **Економіка перебуває у процесі болісного, але необхідного ребалансування.**
- **Нагально потрібна цілісна, взаємопов'язана і послідовна антикризова програма, щоб протистояти економічному падінню та закласти основи для економічного відновлення. Зусилля у цьому напрямі допоможуть стабілізувати очікування ринку.**

Поточні тенденції

Глобальне економічне середовище значно погіршилося від часу нашого останнього огляду. Значний делевереджинг на фінансових ринках зумовив різке скорочення глобальної економіки. Регіон Європи та Центральної Азії зазнав найбільш несприятливого впливу, зважаючи на залежність від іноземного капіталу для фінансування витрат і вразливість до коливань товарних ринків.

Ситуація в українській економіці різко погіршилася від початку кризи. Річне зростання реального ВВП уповільнилось до 2.1% у 2008 році, при падінні на 8% у четвертому кварталі. Промислове виробництво різко скоротилося, більш ніж на 25% в останні два місяці 2008 року та на 32% у січні-лютому 2009 року, внаслідок зниження експортного попиту. Обсяг будівельних робіт скоротився на 57% у перші два місяці 2009 року. Падіння реального сектору зумовлює значний ризик для фіскальних надходжень. Розмір фіскального розриву таким чином залишається основним проблемним питанням для збереження макроекономічної стабільності.

Відбувається очікуване ребалансування економіки. Різко впав обмінний курс (близько 40% щодо долара США), пристосовуючись до шоку умов торгівлі та виснаженню потоків іноземного фінансування, що зумовило вирівнювання дефіциту поточного рахунку (сальдо стало позитивним у січні). Протягом жовтня 2008 – березня 2009 Нацбанк втратив більше 14 млрд. дол. США резервів, намагаючись захистити валюту. Девальвація обмінного курсу та зниження довіри до банківського сектору призвели до відтоку депозитів, який продовжився у першому кварталі 2009 року, скоротивши від кінця вересня гривневі і валютні депозити на 30% і 13% відповідно. Перехід до режиму гнучкого обмінного курсу залишається фрагментарним, Нацбанк утримує офіційний обмінний курс на рівні 7.7 грн. за дол. США, тоді як міжбанківський курс коливався в діапазоні 8-8.5 грн. за дол. США. Реальна заробітна плата знизилася на 13% р/р у січні-лютому, коли приватний сектор почав пристосовуватись до нових умов на ринках продукції та ринку праці.

Середньострокова перспектива

Ми переглянули прогноз зростання для України на 2009 рік у бік зменшення з огляду на різке скорочення глобальних і регіональних прогнозів та внутрішні затримки у впровадженні економічної політики. Згідно нещодавнього Глобального економічного прогнозу Світового банку, глобальний ВВП скоротиться на 1.7 % у 2009 році, тоді як у регіоні Європи та Центральної Азії очікується скорочення на 2% (зниження на 4.8 п.п. від минулої осені). Ми прогнозуємо, що ВВП України знизиться на 9% у 2009 році, однак вбачаємо ризики подальшого погіршення цього прогнозу у разі, якщо зовнішнє середовище буде надалі погіршуватися та/або органи влади затягуватимуть впровадження основних антикризових заходів. Ми прогнозуємо повільне відновлення на 1% у 2010 році і потім прискорення до середньострокових середніх показників у 4-5%, починаючи від 2012 року. Ми очікуємо (як і для інших «нових» економік) менш круту траєкторію зростання, ніж протягом останнього етапу, внаслідок, як ми вважаємо, тривалої неохочності до ризику на міжнародних ринках капіталу. Середньострокові перспективи зростання для України, ймовірно, значно залежатимуть від її здатності покращити продуктивність.

Структура майбутнього зростання значним чином відрізнятиметься від нещодавніх показників України. Внутрішній попит за очікуваннями різко скоротиться у 2009 році, тоді як внесок чистого експорту буде позитивним через швидке скорочення імпорту. В результаті рахунок поточних операцій прогнозується приблизно збалансованим у 2009-11 роках. При такій зміні рахунку поточних операцій і повному впровадженні угоди з МВФ, за нашим базовим сценарієм, платіжний баланс буде профінансований.

Для реагування на теперішній економічний спад, уповільнення тенденції до збільшення безробіття та закладення основ для швидкого економічного відновлення, Україні терміново необхідна всеохоплююча, взаємопов'язана та послідовна «антикризова» програма заходів та реформ. Така програма має складатися принаймні з чотирьох основних напрямків: (i) адекватне, вчасне і постійне впровадження макроекономічної політики в рамках підтримуваної МВФ програми; (ii) переорієнтація бюджетних витрат на підсилюючі зростання інвестиції в державну інфраструктуру для підтримки реального сектору та зайнятості, поєднані із зусиллями для мобілізації ресурсів на захист бідних та незахищених верств населення; (iii) рекапіталізація та консолідація банківського сектору як основа фінансової стабілізації; (iv) структурні реформи для сприяння входженню на ринок і залучення приватних інвестицій. Усі ці складові є тісно пов'язані і підсилюють одна одну. Шляхом розробки такого всеохоплюючого бачення реформ та вживання окремих кроків для його впровадження, уряд може багато зробити для стабілізації довіри до ринку. Затримка у діях або ухвалення часткових та непослідовних підходів несе великі ризики для економічних перспектив країни.

Таблиця 1: Ключові макроекономічні показники

	2004	2005	2006	2007	2008	2009F	2010F	2011F
Номинальний ВВП, млрд. грн.	345.1	441.5	544.1	720.7	949.9	990.6	1103.5	1252.9
Реальний ВВП, зміна у %	12.1	2.7	7.3	7.9	2.1	-9.0	1.0	3.5
Споживання, зміна у %	9.7	15.7	12.4	13.6	9.0	-18.8	2.3	4.5
ВНОК, зміна у %	20.5	3.9	21.2	23.9	1.6	-31.4	2.6	10.6
Експорт, зміна у %	21.3	-12.2	-5.6	3.3	5.2	-10.1	1.1	2.1
Імпорт, зміна у %	15.5	6.4	6.8	21.5	17.1	-34.3	2.4	7.6
Дефлятор ВВП, зміна у %	15.2	24.6	14.8	22.7	29.2	14.6	10.3	9.7
ІСЦ, зміна у % на кінець пер.	12.3	10.3	11.6	16.6	22.3	16.4	10.0	7.9
Баланс рах. поточ. опер., % ВВП	10.6	2.9	-1.5	-3.7	-7.2	0.3	0.5	-0.6
Умови зовн. торгівлі, зміна у %	3.5	8.3	4.9	9.8	6.1	-7.7	1.2	-0.2
Бюджетні доходи, % ВВП	37.1	41.8	43.7	42.3	43.9	41.5	41.9	42.0
Бюджетні видатки, % ВВП	41.5	44.1	45.1	44.3	47.0	44.5	44.2	44.3
Баланс бюджету (без рекап. банків), % ВВП	-4.4	-2.3	-1.3	-2.0	-3.1	-3.0	-2.3	-2.3
Зовнішній борг, % ВВП	47.1	45.3	50.4	58.6	83.6	89.3	80.7	69.3
Державний і гарант. борг, % ВВП	24.7	17.7	14.8	12.4	20.1	28.8	29.2	30.0

Джерело: дані українських органів влади, прогнози Світового банку